

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házköz
 (ordna.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 8-hasasos peltisor egyszeri hirdetésnél 12.
 kétszeresnél 10, háromszorossal 8 kr.
 A nyilvántartási díj 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadjatnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hannem-
 stein és Vogler** hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
 5. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lelemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bérmentetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadjatnak el. — Kéziratok nem
 adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Her-
 tész József** könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, mártius 20.

Ő felségének a haza nevében hozzá intézett egyenes fölszólítására, Ghyezy Kálmán, a király iránti hódolatnak és a haza iránti kötelességnek engedve, elvállalta, a Bittó elnöksége alatt alakuló kormányban a pénzügyi tárczát.

A kik Ghyezy Kálmánt ismerik, érteni fogják, hogy e lépése által nagy hazafiúi áldozatot hozott, melyre csakis azon körülmény bírta, hogy mindazon tényezők, kik a kormány alakítására befolytak, az ország pénzügyeinek rendezésére az ő közreműködését jelenleg szükségesnek nyilvánították.

Ily tényekkel szemben, nem volt szabad, hogy Ghyezy Kálmán ismét tagadólag válaszoljon.

De épen azért, mert tárczát csakis a föntebbi körülmények elháríthatlan pressiója alatt vállalt a nélkül, hogy ez által eddig vallott politikai elveiről lemondott volna, de különben is, a pénzügyeknek jelen bonyolodott állapota, egész figyelmét és idejét igénybe veendő, s így a miniszterium teendőihez tartozó egyéb ügyek tárgyalásában és elintézésében kellő részt alig vehetend, — nyíltan és őszintén kikötötte azt, hogy csak a pénzügyi tárczához tartozó s azzal közvetlen összeköttetésben lévő ügyekért vállal felelőséget.

Önként értetik, hogy a közjogi kiegyezéssel kapcsolatos kérdésekre a föntebbi kikötés nem vonatkozik.

Ily értelemben fog Ghyezy Kálmán a politikai körökben és alkalmilag az országgyűlésen nyilatkozni.

— **A középpárti-kör szombaton, délelőtt 11 órakor értekezletet tart saját helyiségében.**

— **Mint értesülünk,** a miniszteriuma következőleg alakul meg:

Elnök Bittó, pénzügy Ghyezy, kereskedelem Bartal, közlekedés Zichy; a többi tárczák jelenlegi birtokosaik kezében maradnak.

— **Zichy Ferencz** gróf kinevezését konstantinápolyi nagykövetté, gr. Ludolfi helyébe a „Reform“ szerint a szent-pétervári ut következményének tekintik a politikai körök. Eddig ugyanis Konstantinápolyban oroszellenes állást foglaltunk el; jövőre Ignatieff tábornokkal közös uton fog járni az osztrák-magyar kormány képviselője. Ezen fölfogás szerint, a keleti kérdésben gyökeres változást szenved külpolitikánk.

— **B. Simonyi Lajos** ur a balközépi lapokban a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Csak ma olvastam a „Pesti Napló“ és „Baloldal“ tudósítását a balközépi körnek azon értekezletéről, melyben a koalíció kérdése tárgyalatott. Az ez alkalommal történt két rendbeli fölszólalásomat ezen lapok, és talán még más lapok is — melyeket nem olvastam — egészen tévesen közölve, kötelességemnek tartom az igazság érdekében kijelenteni, hogy az említett értekezletben kimondottam, hogy az ország jelen súlyos helyzetében csak a koalíció által eszközölhető gyökeres orvoslát, mely egyesülés azonban a szövöttezett pártoktól elvi áldozatot nem követelhet, sőt csak épen az elveket sértetlenül föntartván, elment az engedékenységgé legvégső határáig. Komondottam továbbá az értekezletben még azt is, hogy a koalíció megtörténte esetén, minden belépő párt föntartván elveit, egyik sem érvényesíthette volna azokat egész teljességükben, és így a koalíció megtörténte által kormánypárttá alakult, előbb ellenzéki balközéppárt sem követelhetne volna elveinek egész és azonnali életbeléptetését. A balközéppárt e megváltozottállása nem többségre jutás által, tehát vallott elveinek nem teljes diadalával, hanem az ország szomorú helyzetén való változtatás céljából, az elveinek föntartása mellett, más pártok-

kali egyesülés által következtve be: én részemről egyedül saját személyemre nézve láttam volna szükségesnek azt hogy e fontos kérdésben külföldre appelláljak.

Téves tehát azon állítás, mely szerint én a pártok egyesülése ellen szólottam, és téves azon állítás, mely szerint én azt nyilatkoztattam, hogy a koalícióba való belépés által a párt tagjai elvtagadást követtek volna el; és épen oly téves azon tudósítás is, mintha én a mandatum letételét, egy ilyen koalíció esetére, a parlamenti elvekből folyó kötelezettségnek tartanám. — Budapest, márcz. 19. 1874. Simonyi Lajos.

— **Lónyay gróf,** mint a „Hunnia“ értesül, harmadnapja, hogy elutazott Pestről egy vidéki egyházi gyűlésre.

— **Báró Orczy Béla** Pestre érkezését egynehány nap előtt jelenté a „Pester Lloyd“, most demontirozza e hirt biztos bécsi tudósítások alapján, melyekből kiderül, hogy ama várost el sem hagyta.

— **Kerkapoly Károly** tegnapi kihallgatását ő felségénél, melyet ugyanis a „Pester Lloyd“ jelentett, ma hasonlóképp valótlannak kell, hogy nyilvánítsa.

— **Érdekes jele** az időnek a kassai esküdtsek egy tegnapi határozata, melylyel Mártonfyt, az ottani „Haladás“ című lap szerkesztőjét, a királyi főügyész által ellene emelt vád alól fölmentette. A vád alapját egy cikk képezte, mely a kormány gazdálkodását a leghelyesebben, s kiméltelenebben megtámadta. A kormány nál e cikk oly fölháborodást keltett, hogy az ügy egész vezetését a királyi főügyésznek, Kozmának, kellett kezébe vennie, ki a tárgyaláson is rendkívül élesen kelt ki a lap ellen s követelte elítélését. A fölmentés eklátás ténye egy oly városban, mely nem rég még jobboldali, sőt ultramontán hírből állt, jellemzi a vidék hangulatát.

— **A vacsorapárt** tegnapi estüli gyűlésén kifejezte örömet afölött, hogy célja, a Deákpartnak elvi regenerátója a koalíció bukása által lehetővé vált s kimondotta, hogy multkor hozott határozatainak föntartása mellett, a Deákpartból kinevezendő új kormányt készségesen támogatni fogja. A társas összejövetelek idejének meghatározásával és egybehívásával elnök, Bánó József bizott meg.

— **Horváth Elek és Simontsits Béla** képviselők a következő levelet intézték a balközépi kör elnökéhez:

Mélyen tisztelt elnök ur!
 Miután a balközépi kör a mult év november 7-ki határozat folytán — melyet mi aláírottak soha el nem fogadtunk és nem helyeseltünk — letért eddig elfoglalt politikai elvi álláspontjáról, s miután Tisza Kálmának a koalíció ügyében követett eljárását, mely az elvi eltérést még kétségtelenebbé tette, a kör tegnapi értekezletén magának vallotta, mi aláírottak, mint eddig, úgy ezután is szilárdan ragaszkodván régi programunkhoz, egész tisztelettel kérjük önök urat, sziveskedjék a körből való kilépésünket tudomásul venni, s arról a kört értesíteni.

Kelten Budapest, márczius 18-án. 1874.

Horváth Elek, m. k.,

a kis-czelli vál. ker. országgy. képv.

Simontsits Béla m. k.,

a paksi vál. ker. országgy. képviselője.

E levelet az „Ellenőr“ a következő sorokkal kíséri: Meg kell vallani, hogy Horváth Elek t. képviselő urnak elég ideje volt megfontolni, hogy a november hetedik határozat miatt márczius közepén hagyja el a baloldali kört, melyből ama fatalis határozat után czáfólat közöltetett általunk azon híre, mintha Csávolszky-árvyathoz állott volna. Na de mindegy; azért mégis szeretjük mi a mi kedélyes és tisztelt barátunkat, s azt mondjuk, hogy kéne Feindschaft; habár furesa időt választott is a Boda Mártonhoz menetelre.

A chiselhursti ünnepély.

Budapest, márczius 20.

A chiselhursti ünnepélyre vonatkozólag írják több francia bonapartista lapnak: A császári herceg f. hó 16-án d. e. 11 órakor anyjának [s. Lucian Bonaparte és Murat hercegek társaságában elhagyta Campden Houset s a chiselhursti templomba hajtatott, hol rá 6000 francia várakozott. A templom ajtajában átadták neki a Tuileriák kertje történelmi nevezetességű gesztenye fájának egy ágát, mely fa közönségesen már márczius 20-dikán, tehát az Elbából való visszajövetel évfordulóján, s társai közt legelőször szokott bimbózni. Az ág most is már két bimbót hajtott, melyeket a herceg leszakított, s az ágat a császár sírjára tette. Az istentisztelet befejezése után az

egész bonapartista vendégsereg a camdenhousei kertbe ment, hol a vendégeket egy óriási sátor fogadta be. A császári herceg nem sokára megjelent itt, anyját vezetve karján. A páduai herceg most beszédet tartott a császári herceghez, melyből a következőket közöljük:

Ha valamennyi franciaországi párt ügyéért küzd, mi nem hallgathatunk egyedül. El vagyunk határozva, hogy szigorúan a törvények korlátai közt maradjunk, de jogunk van a multat emlékeztetünkbe visszaidézni. A francia nép 18 évvel ezelőtt örömmel üdvözölte fenségét születésnapját; a párisi congressuson összegyűlt Europa csatlakozott ezen öröme- és reményekhez. Ön e címét kapta: Franciaország gyermeke. Ma már, ha a zivatart a népakarat folyását meg nem zavarja, a császárság alap-törvényei az ország sorsát az ön kezébe helyezik vala. A tulsó oldalon látjuk, mily tehetetlenül jönnek-mennek három év óta a végleges kormányforma alapítását czélzó kísérletek. Mac Mahon tábornagy becsületességébe vetett minden bizalom mellett is a nemzet aggódik jövője miatt.

Biztosságot csak őszinteség által lehet előidézni. Minő kormányformát fog választani Franciaország, ha souverainitását gyakorolja? Franciaország demokratikus; de rendet és tekintélyt kíván.

A köztársaság az országra nézve csak átmeneti kormányforma volt (!) a köztársaságot csak egy győzelmes fölkelés és egy merénylet toltta nemzet nyakára. A Napoleonok dynastiája a nép köréből választatott ki, hogy modern társadalmunk jogait és érdekeit védje s képviselje. E dynastia számtalan szavazattal alapítottván és erősítettven meg, nem egy osztálynak, hanem az egész nemzetnek választotta. Ezek, monseigneur, az ön jogozimei, s az a nemzet, mely azokat sajátkezűleg megirta, nem fogja soha elfeledni. Mi számosan állunk ön előtt, de ezerszer számosabbak azok, kik a francia földön márczius 16-ikát üdvözlük. Várjon ön tehát bizalommal!

Erre a császári herceg kelt föl, s elmondta (már közölt) beszédét, mely természetesen a jelen levők nagy tetszés nyilatkozatával találkozott. A császári család erre visszavonult, s délután 2 órakor megkezdődött a küldöttségek fogadása, mely esti 7 óráig tartott. Este a császári herceg még egyszer lement a parkba, hol az angolokkal egyes francia főmeg meghívást hallotta: Eljen! Eljen IV. Napoleon! Eljen a császárné! Eljen a császár!

A fönebbiekkal kapcsolatban, itt közöljük saját párisi tudósítónk következő levelét.

Páris, márczius 17.

A szokottnál valamivel több ibolya-bokrét a gomblyukakban, nagyobb és hangosabb gyülekezések a bonapartista kávéházakban, főképen a „Café de la paix“-ban; egy néhány külön iroda föllállításá hol olesó áron, mondják ingyen is, Londonig és vissza jegyeket lehetett váltani, nagyobb mozgás a három indóházban, honnét Anglia felé lehet utazni, élénkebb társalgás némely munkás negyedekben, és ezeknek egy-két utcájában a „Vive Napoleon IV!“ föliratu falragaszok, melyek különben nagyon gyorsan eltávolítottak, végtére egy esomó állir, az e demonstratióban résztvevők névsorát illetőleg. Ezekben lehet összefoglalni a 16-kát megelőző napokban való történetet.

A nagy nap maga pedig egész csendben és minden látható tüntetés nélkül folyt le, mivel még semmiképen sem akarom állítani, hogy privát körökben, és kisebb társaságokban e nap ne ünnepeltetett volna meg, de minden zaj és föltűnés szorgalmatos kikerülésével. Csakis a Páris és a bonapartisták gyűllyhelyeit jól ismerő előtt lehetett föltűnő ez utóbbi helyek üressége e napon, mely leginkább mutatá, hogy szokott vendégei vagy a Canalison tul időznek, vagy pedig ez alkalmat megünnepelendők, discret-ebb helyiségekbe húzódtak vissza. Még az esti lapok, melyekről előre tudták, hogy chiselhursti híreket fognak közölni, sem vártattak oly nagy izgatottsággal mint gondolám, és inkább kíváncsiságnak lehetne mondani az érzést, melyet legtöbb arczon visszatükrözve láttam. — Legelső lap a „l'Ordre“ ezen bonapartista organum par excellenze, mely ez alkalommal a reggeli kiadásán kívül még egy külön lappal is kedveskedett, közölte Lulu beszédét egész terjedelmében.

A mult héten a lapokban többször lehetett találkozni Pest és Magyarországgal. Mindjárt a hét kezdetén egynehány távsürgöny, természetesen szokott föltételek alakjában azon röhírt közölte, hogy Pesten forradalom ütött volna ki, mihez még lapidaris stylumban azon hír volt adva: „számtalan halott és sebesült“, valóban az nap reggeltől estig nagy izgatottságban voltam, mig valahára este a londoni posta több alaposzággal közölt sürgönyeivel, melyek félremagyarázhatatlanul „Uj-Pestet“ említék a lázongás vagy inkább „krawall“ színhelyét, engem könnyen érthető izgatottságomból kimentettek.

A parlamentünkben kitört krízis felől legtöbb lapban naponta lehet sürgönyöket olvasni a „Soir“ pedig egy hosszabb, meglehetősen ismeretről tanuskodó cikket közölt, de igen sokat követelnék ez utóbbtól vagy pedig a Havas-correspondenciától, ha azt kívánám, hogy job-

Hannemstein

ban legyen informálva mint saját lapjaink, ezekből pedig csak azt birtam kiolvasni, hogy alkalmasint meg fog történni, mit sokan otthon kívánunk. A naponta nálam megjelenő „conféréék”, ilyenek szólnak azon néhány journalisták, kik tudják, hogy olykor egy kis levelet írok Pestre, hiába fordulnak hozzám informatio végett, melyet könnyen érthető okokból nem adhatok, mert magam sem tudok semmit, de ily alkalomkor nem mulasztom el örömet az iránt kifejezni, hogy viszonyainkkal kezdenek foglalkozni és hogy nekik gyöngé tehetőségemet fölajánlhatom.

Még egy harmadik magyar ügyről beszéltek, amely különben csak annyiban lehet magyar ügy, amennyiben Jókai neve fordult elé, hogy mely dolgot értem, az nem szorul bővebb magyarázatra, és egyuttal azt is engedjék meg a t. olvasók, hogy saját nézetemet a „Hon“-ban megjelent párbeszéd felől elhallgathassam, mivel egyrészt Jókainak igen nagy tisztelője vagyok és nézetem másrészt talán senkit sem érdekel.

Annuyit konstátólok, hogy az ide való lapok legnagyobb része a „Journal de Debats” után ezen párbeszédet egész terjedelmében közölte és dicséretökre legyen mondva minden commentár nélkül, quasi mint picens curiosumot találván azt föl. Ezzel azt hiszem legjobban bebizonyították, hogy a „vörösbőr” elnevezés a francziákra vonatkozólag nem volt valami nagyon találó, mert ez esetben bizonyára indiánusoknál szokott dühvel és mérsékletlenséggel támadtak volna a német cancellára; és azt legalább in effigie bántalmazták volna, így azonban a német hercegnek nem nagyon sok anthropologicus ismeretről tanuskodó megjegyzése a legtöbb olvasónál csak is egy minden düh és örökösenyestől ment mosoly által lett kisérve, és csak egy néhány ismerősöm kért arra, hogy mondjam meg, ki az a Monsieur Maurus Jo—Kay, mert így volt több lapban közölve jeles regényírónk neve — ami aztán egy csomó félreértésre adott alkalmat.

Barcsay K.

Különfélék.

Budapest, márczius 20.

(Hivatalos.) A m. kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Kinszler Kálmán számvevő-ségi gyakornokot III-ad oszt. számtiszt, Balogh György pénzügyigazgató kiadót iróvezetővé, Jeney Károly pénzügyi fogalmazót pénzügyi titkárrá, a vallás és közoktatási miniszter a vakok országos intézetében üresedésbe jutott tanító állomásra ideiglenes minőségben Langer Victort, az igazságügyminiszter Kőniger Antal sopronyi törvényszéki díjas joggyakornokot a kapuvári k. járásbíróshoz aljegyzővé, Bibits Milán nagy kikindai k. járásbíróshoz díjnokot a nagy-kikindai k. törvényszékhez telekkönyvi irnokká, továbbá Laub Rezső k. törvényszéki díjnokot a zombolyai k. járásbíróshoz és Mészáros Antal törvényszéki díjnokot a billéti k. járásbíróshoz irnokká, a mármaros-szigeti k. törvényszékhez ifj. Héder János törvényszéki díjas joggyakornokot aljegyzővé, a földmívelés- ipar és kereskedelemügyi miniszterium Simics János és Tamás József feleltetett gyakornokokat ideiglenes minőségű táviratírók, a központi posta- és távirat-osztály közös segédhivatalához irótitkárrá b. Pongrácz Ferenc ottani díjnokot nevezte ki.

— **Kitüntetések.** Ó fülsege Mayer Ernő 1. oszt. küvetségi tanácsosnak a csillagot a Ferencz József-rend középkeresztjéhez, Wynecken György cs. és k. főconsulnak a II. oszt. vaskoronarendet, báró Gudenus Lipót és dr. Siessel Ferencz tiszteletbeli küvetségi titkároknak ugyanaz rend III. osztályát díjmentesen adományozta.

— **Átkebelezés.** A magyar kir. pénzügyminiszterium rendelete folytán Baranyamegyébe kebelezett Iván

Battány és Német-Palkonya községek folyó évi július hó 1-től kezdve a pécsi kir. adóhivatal kerületéből kiválasztván, a siklósi adóhivatal kerületéhez csatoltatnak.

— **Névváltoztatások.** Krajsi János budapesti lakos, lezetéknévét „Szabó“-ra, dr. Steiner József pápai lakos, lezetéknévét „Kövi“-re változtatta át.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter, dr. Weszelövszky Károly megyei főorvosnak Arvaváralján, Reissenberger Lajos, főgymnasiun tanárnak Nagy-Szebenben és Tamássy Károly gyógyszerésznek Debreczenben, teljes elismerését és szíves köszönetét fejezte ki a nevezettek által a tudomány és hazánk meteorológiai viszonyainak kikutatása s megállapítása érdekében hosszú évek során át teljesített fáradozásaikért.

— **Pestmegye mai folytatolagos közgyűlése** leg érdekesebb tárgyát: Petőfi kis-körösi születési házának a megye által szándékolt megvétele képezte. E tárgyban tudvalevőleg már a mult megyei közgyűlésen történt a kezdeményezés. Azóta a dűledező, elhanyagolt nádasház jelenlegi tulajdonosa Martinovics Pál közsnek nyilatkozott, hogy a házat 2400 forint ideadja. Ez ajánlat körül a megye gyűlésén ma hosszabb s érdekes vita keletkezett. Sokan a bizottsági tagok között, mint Földváry Mihály, Gajary, Halász Boldizsár stb. sokalták a ház árát, s azt tartották, hogy e pénzen inkább a kis-körösi szent Péter-főszobrot lehetne díszesíteni, mert a ház ugyanis összedől nem sokára, s semmi támasz nem tartja fönn. Ezeknek jól megfelelt Dalmady Győző, utalván más nemzetek példájára, kik egy-egy nevezetes férfi emlékére szászereket álldoznak. Ugyane véleményben volt Kovács Gyula is, ki az öreg Halász Boldizsárnak arra, hogy ő (t. i. Halász nem tanult szabadelvűséget Petőfőtől, s hogy versei sem oly kitógástalanok) jól odavágta, hogy a táblabíró uraknak nem is tetszhetik Petőfi költszete. Végre elhatározottat mindezek dacára, hogy a házat a megye nem veszi meg, hanem megnyitja majd „hivatalosan” a magánadakozások zsillipeit, a Petőfi-szobor ékesítése számára. Elválk majd, mily eredményvel!

— **A budai távirat hivalat ellen** az udvar részéről, mint a „Magyar Politika” írja, több ízben panaszkok emeltettek, e hivatalnak mind lassúsága és pontossága, mind ismételve kétesnek bizonyult titoktartása ellen; mire nézve commentárol szolgál, hogy a budai táviratnál csaknem kizárólag nők alkalmazvák. Ennélfogva a kereskedelmi miniszterium fölhatott, hogy az udvari tudósítók számára külön vonal hússzák; s hogy a távirat tisztelet az udvar ittlétekor, csak egy, e czélból minden alkalommal lejjő távirat hivalatnok végezhesse. — Ami pedig a közönséget illeti, — jegyezzük meg, mi a „Magyar Politika” közleményéhez: ez tartozik megelégedni „lassu és pontatlan” szolgálattal; már pedig elképzelhető, miként szolgálhat a közönségnek azon hivatal, mely még a királyt is rosszul szolgálja ki.

— **Tilos a magyar szó.** Az „Alföld” írja: Kovasincz községben egy polgár, ki szerencsétlenségére börtöködött magyarnak születni, oly vakmerő volt egy ügyesbajos dolgában magyarul adta elő kérelmét, az ott uralkodó s mindenható jegyző ur előtt. A magyar beszéd hallatára ideges rángatózás fogta el a Babes-imádó jegyző urat s dühösen rávált az előtte alázatosan álló magyar emberre, mondván: „Hogy merészel maga itt a község házában magyarul beszélni! nem tudja, hogy itt tilos a magyar szó!” — Mint értesülünk, a jegyző ur ezen ukáza már a megyei alispán uti tudomására jutott, s nem

kétkedünk, hogy az elkapott magyarfaló jegyző hatalmaskodásának állandó gát fog vettetni.

— **A pozsonyi Toldy-kör,** mint a „Pozsonvid. Lap” írja most már bizonyosan meg fog alakulni. A körnek száz tagra volt szüksége, hogy megalakulhasson, s e száz tagból már csak néhány hiányzik. A nevezett lap megrovással említi fel, hogy száz tagnak csak a pozsonyi magyarságból is bőven ki kellene telni; de ópen a [pozsonyi magyarság viseltetik e szép nemzetiségi czél iránt indolenciával.

— **Mi ujság a Tiszában?** A „Nagyv.” a következő halpiaczi adomát közli: A helybeli halpiaczon egy halkereskedő nagyon sokat tart magára, mint mondja azért, mert folyton friss tiszai hala van. A napokban áruasztalához lép egy konyha- királynő, kezébe vesz egy halat és hozzá szagol. A halásus boszusan kérdezi: „Mit szagol azon a halon?” A szakácsnő pedig, ki hinné, ilyen élezes választ adott neki: „Nem szagolom, hanem kérdőzködöm nála, hogy mi ujság a Tiszában? mire azt felelte rá, hogy nem tudja, mert már 3 hete, hogy nem volt odahaza.

— **Esküdtszéki tárgyalás** volt a napokban Kassán azott megjelent „Haladás” ellen, mely pénzügyi viszonyainkról írván, ráfogásokkal vádolta a kormányt. A közváltó szerepét maga Kozma Sándor királyi főügyész vitte, s erőlesen követelte a „Haladás” eltiltetését. Az esküdtszék azonban a nevezett lapot, mint a „Baloldal”-nak távirják, 10 szavazattal fölmentette.

— **Párba.** A párbajjárdány még most sem szűnik a fővárosban. Egyik miniszterium két tisztviselője, Sz. és Cs. urak közt hevesebb szóváltás folytán párbaj keletkezett, melynek a vége, hogy a kihívó Sz. könnyű sérülést, a kihívott Cs. jelentékenyebb, de nem veszélyes sebet kapott.

— **Kisérlet.** Tapolesáról írják a „Hon”-nak: „E hó elején Petend községben Kendli Jánosné azon hírt terjeszté, hogy hozzá megholt napája mint kíséretet jár. Egy nap Kendli Jánosné a szomszédoknak hírt adott, hogy ismét, mint már egy párszor, a déli 11—12 órák közt megjelent a lélek, a falról és a szekrényekből mindent ledobott. A szomszédok ott is találtak minden képet, üvegédnyet a szoba padlóján. A jelenlevők egyike a tárgyakat ismét fölrakni, és az ajtót bezárni kérte, és ha — ugymond — a dolog ismétlődik, ő is hisz a kísértetben. — Kendli Jánosné ezt megtagadta. Egy kis időre ájtultnak tette magát, és midőn eszméletre tért, kinyilvánította, hogy megholt napával kit soha sem ismert) beszélt, és ez azt nyilvánította volna, hogy gyűjtött pénzeért tartassék szegény büös lelke megmentéséért 3 mise. Petenden a három mise meg is tartott, amelyre több községek ájtatos asszonyai és férfai is nagy számmal megjelentek, az utolsó mise elvégzése után Kendli Jánosné megholt napa sirját egész processio kíséretével meglátogatta, ott ujonnan elájult, a napa ismét megjelent neki és büös lelkét megmentetnek nyilvánította.

— **A vadállatok véradója.** A tropikus égajl boldogtalan lakói barátnak, ellenségnek, pusztító járványoknak majdnem évenként fizetni szokott pénz- és véradón kívül, csaknem hihetetlen nagyságu vérsarcot fizetnek a vadállatoknak is; sőt a vadállatok által megölt emberek száma gyakran túlhaladja azokét, kiket háboru, járvány stb. pusztít el. Ide vonatkozólag érdekes adatokat tartalmaz az angol parlament elé terjesztett jelentés, melyből a következőket említyük föl: Brit-Indiában 1869-ben 14,529 ember halt meg kigyómarás következtében, 1871-ben pedig 18,078 eset volt, melyben a halált kigyó-

A „KÖZÉPPÁRT” TÁRCZÁJA.

Magyar tudományos akademia.

— Márczius 19. —

Az akademia ma rendkívüli összes ülést tartott, főleg azért, hogy a Teleky-féle drámai pályázat eredménye fölött döntsön. A Teleky-pályázatban (pályadíj 100 arany) az idén tudvalevőleg csupán tragédiák vehettek részt. A beküldött pályaművek megbirálására választott bizottság nevében Vadnay K. olvasá föl maga a nem igen örvendeztető jelentést, melyet mi hosszóságánál fogva csak kivonatossan adhatunk.

A gróf Teleky József-féle drámai jutalomra, — így kezdődik a jelentés, — 1873-ban szomorujátékok pályázata, s a bíráló bizottság, mely Székács József tiszteleti tag elnökelete alatt Szász Károly rendes, s Vadnay Károly levelező tagokból, a nemzeti színház részéről pedig Beresényi Béla és Molnár György színész urakból állott, mindössze öt pályamunkát vett a főtítkári hivataltól.

Csekélyebb számu verseny nem volt még e pályázaton; bizonyára jó jelnek volna tekinthető, ha azt jelen-tően, hogy ezuttal csupán hivatott erők kis száma lépett ki e drámaíróadalmi küzdőterre; de — fájdalom! — a Teleky-pályázat tavalyi eredménye, minőség tekintetében is a legmeddőbbek közé tartozik azok közt, melyek valaha az akademia színe előtt megfordultak. Nem annyira szomorujátékok, mint inkább szomorú munkák versenye volt ez, melyben az aránylag legjobb, vagy szabatosabban szólva: legkevésbé gyöngé mű sem tekinthető nye reségnek az irodalomra és színpadra nézve. Valamennyien osztotznak ama közös hiányban, hogy nincs bennök sem tragikum, sem jellemrajz, sem drámai elevenségű cselekvény, sem pedig költői nyelv.

Ha az akademia ügyrend 105-ik szakaszának e fűltétele: csak valódi tragédiák fogadtatnak el, nem csupán a forma külső oldalára vagy a pályázók jó szándékára vonatkoznék, hanem azt jelentené, hogy tragédia nincs tragikum nélkül: akkor ezuttal mind az öt versenyművet egyszerűen ki kellett volna zárni a pályázatból s ez esetben jelentésünk csak e néhány szóból állana: a „Teleky-féle 1873-ki pályázatra egy „valódi” tragédia sem érkezett; mivel azonban a tragédiák valódiságát eleve megrostáló külön bizottság nincs, másfelől pedig a pályázat nagy emlékit alapítójának rendelete értelmében a száz

aranyat, — habár nem is mint jutalmat — minden évben ki kell szolgáltatni: a bíráló bizottság kénytelen jelentést tenni oly szomorujátéki pályázatról is, melyben a szó benső értelmében egy szomorujáték sincs.

Ezután a jelentés kifejezi abbéli óhaját, hogy az idén állapítsa meg az akademia, melyek az elfogadható valódi tragédiák, s hogy így ama visszás helyzetnek valaha vége vessék, hogy a silány kontárműveket is megjutalmazzzák.

Ezután a jelentés áttér az 5 beküldött pályamű bírálataira.

Leggyaralóbb ezek között a „Carafia” című (5 föl-vonásos tragedia; jelszó: a vétkes nagyravágyást sem föld sem ég nem tűri bosszulatlan”) E darab egyáltalában szerkezet helyzetek és nyelv dolgában szomorú jelenség.

Hasonló színvonalon áll a IV. számú: „Bändi Lőrincz, a havasok királya.” Jelige: Excelsior).

E mű tehetlen erőlködés. Kompositioja és alakjai egyaránt gyarlók, nyelve drámaiatlan, verszete döcögő. Valami kevesell el csak e kettő fölött az első számú: „György barát” (4 felv. Jelige: Nyugosznak ök stb.) Martinuzzi életéből vett néhány történeti kép, azonban egyénit jellemrajz és korfestés nélkül. Az egészben semmi jellem ki nem domborul; s mintha szántszándékkal el volna törpítve. S mivel szenvedély nincs, a szereplők nem is cselekszenek drámailag. A bizottság tagjai abban egyhangulag megegyeztek, hogy e három mű nem vehető semmi figyelembe; sőt abban is megegyeztek, hogy a másik kettő szintén csak annyiban méltányolható, mert még sem annyira gyarlók, mint az eddigiek; viszonylagos jobb voltak tehát csupán a többinek selejtessége képezi.

Következik a sorban „Saul Király” (5 felv. Jelige: „A mint szabad vágyusz lenni Izrael.”) E bibliai király alaknak azonban semmi szenvedélye, semmi következetessége nincs a műben. A hol van is szenvedély a rajz nem sikerül. Egyes mozzanatok s néhol egy-egy apró vonás kétségkívül mutatnak írói hivatásra, de az egész mű az alakító erő hiányában szenved. A közdelemnek nincs igazi drámaisága s a történetek halmozásának sincs erős folyása; szerző nagy csomó ó-testamentomi krónikát használ föl, a nélkül, hogy a tárgy átmelegítette volna képzelmét. Nyelve is csak ritka helyen drámai, legtöbbször gyöngé, erőtlen, elmélődő; verselése pedig oly hibás, hogy egész művében alig találunk husz sornyi jól alkotott jambust. Átalában a gondos és türelmes dolgozás nem látszik meg rajta.

A többség véleménye némi, habár csak igen kis

előnyt adott „A népért” című öt fölvonásos pályaműnek. (V. sz.) Annyit erő egy pár részlet nincs ugyan benne, mint „Saul király”-ban, de a maga alatti színvonalan valamivel egyenletesebben van dolgozva s noha hőse ép oly kevésbé tragikus, mint amazé, még sem oly higvelejtű alak. Egy korrajz akar lenni Róma azon idejéből, midőn Cajus Grachus néprötribut önöz patriczusok megbuktaták. De sem a kort, sem az embereket nem birta szerző drámailag festeni s a történetnek még hitvelét sem adta elég érdekesen. Cajus Grachus nem önhíbbának, hanem az általa védett nép romlott erkölcsének esik áldozatul. — Azonfölül a cselekmény menete lassu, néhol prózai a nyelv, csak egyes lapok vannak gonddal kidolgozva.

Mindezek után az 5 darab közül a bizottság egyhangu véleménye egyet sem talált jutalomra érdemesnek. Mivel azonban a Teleky-pályázat fűltételei (ügyrendünk 109. szakasza) szerint: a jutalom a viszonylag legjobb műnek mindig kiadandó, és pedig osztalannul, a bizottság többsége — három szavazattal kettő ellen — „A népért” címűnek ítélte oda a tavalyi pályázat száz aranyát, ugy azonban, hogy alkalmaztatni kívánja az ügyrend 110-ik szakaszát, mely szerint „oly esetben, midőn a bírálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek: a jutalom odaítéléséről szóló jelentés azon megjegyzéssel tétetik közé, hogyha az író a rosszaló ítélet dacára is föl akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándokát a főtítkári hivatalnál. Ha az író jelentkezik, a nevét rejtő jelzés levél fölbonthatván, a jutalomdíj részére azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes író nem jelentkezik: a nevét rejtő jelzés levél elégettetik, s a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.”

E jelentés fölolvassása után némi vita fejlődött ki a jelentés elején fölhozott óhaj körül. A vitában Gynlay, Székács, Arany János s Szász Károly vetek részt. Végre határozatba ment, hogy a jutalom az idén ki fog adatni, az utóbb említett mód szerint, de a kérdés, vajjon elfogadtassék-e a bizottság nevezte a jövő pályázatokra nézve, függőben hagyott egyelőre.

A titkár ezuttal fájdalmasan emlékezett meg az utolsó összes ülést óta elköltözött három akademiai beltagról; ezek Csaskó Imre, gr. Lázár Kálmán és a tegnapelőtt elhunyt Fabó András (ev. lelkész s egyházi író) és Quetelet-ről, az akademia volt kültagjáról.

Végre elhatározottat, hogy Ljubics J. numizmatikai műve 1000 frrtal fog segélyeztetni.

marás vagy más ragadozó állatok okozták. E számot azonban az orvosok kevesbitetnek mondják, mert sok esetről nem tesznek jelentést. A múlt évben egy nőstény tigris egy maga 35 fialt elpusztított s ez által 256 négyszög mértöldnyi művelt földet tett elhagyatottá. 1869-ben egy nőstény tigris 127 embert megölt s egy közlekedési utat heteken át járattalanná tett. Alsó-Bengáliában hat év alatt 13,401 haláleset fordult elő, mely vadállatok által okoztatott. A központi kerületek kormánybiztosa rendes rovartól vezet e cím alatt: a „tigrisek által megöltetett“ s három év alatt 946 esetet jegyzett föl.

— **Emberölés.** Eckert József duna-földvári illetőségű, kóborlásban levő gőzhajói fűtő március 12-én Bártára érkezvén, ott házaloni kezdett, s betért Sümei György lakába. A koldusbíró Zsákovits János be akarta a község-házhoz kísérni, miközben szóváltásba keveredtek. A következménye az lett, hogy a koldusbíró a kezében levő dardájával Eckert Józsefet párszor megütötte, mire ez feldühödve, a koldusbírot eltaszította, s a kezéből kiesett dardát fölkapván, jobb halántékára oly súlyos csapást mért, hogy rögtön eszméletlenül összerogyott, s pár óra múlva meghalt. A szegszárdi királyi járásbírósa a tettet biztos írizet alatt Szegszárdra vitette.

— **Rövid hírek** A esanádi püspök nevenapján 3000 frtnyi követelését engedte el két gottlobi földművesnek. — A tűzifa ára a közeleddi tavaszi idő folytán, már tetemesen alább szállott és a múlt héthez képest két frittal olcsóbban adatik. — A Lipótmező és környéke lakóinak kényelmére a nyáron a „Szép Helena“ és a Lipótmezői vendéglő között társasközi közlekedés fog főtartatni: a vitelbér oda és vissza, hallomás szerint 10 kr lesz. — A soroksári Dunaág környékén építendő nagy csatorna ügyében a közlekedési miniszter értesítette a hatóságot, hogy a szükséges munkálatok megtételére s a költségek elosztására nézve bizottságot szándékozik kiküldeni, melybe a főváros és Pest megye részéről szintén lesznek tagok választandók. A főváros részéről kiküldendő tagok mielőbbi megválasztását sürgeti a miniszteri leirat. — **Steffen József,** ki mint „művész“ volt ismeretes Budán, a gyorkocsi utcában levő lakásán, hosszabb ideig betegeskedvén, életuntágból egy revolverrel agyonlőtte magát. — Az új-pesti zavarók közül eddigelé negyvenet fogtak be, de csak egynék (Szukovits) van köztük vagyon. Pedig csak Beniczky Antal jegyzőnek ötezer forintnyi kárt tettek. Nejének huszonegy személyre való ezüst készletéből eddigelé csak három ezüst kanál s két gyertyatartó, diszes kelenyéből pedig néhány darab fehérnemű került meg. — A légszeszára a légszesz-társulattal főnálló szerződés értelmében, 100 köblabonként 17 krral leszállították mind a város, mind magánosok számára. — A fővárosi mérnöki hivatal által készített tervek szerint a kerepesi melletti köztemetőben ez évben 25 nagy és ugyanannyi kisebb sírboltot fog a tanács a temető-pénztár költségén kiépíttetni. A költségelőirányzat 33,433 frt 99 krt tesz. Ezen építési munka vállalása iránt nyilvános árlejtés tüzett kif. é. ápril 30-án d. e. 10 órakor a lipótmezői új városház II. emeletén a tanács VI. ügyszályánál. — Az új postapalota füveggel fődött udvarában kedden délelőtt — csupán a légvonat nyomásától — negyvenként négyszögöldnyi tetőzet esőrómpólve zuhant le. Ep három postaszolga dolgozott az udvarban s ezek egyikét lelté lábáról s egy megsérté fejét és kezét, hogy kórházba kellett szállítani. A rombolás alatt álló régi sóház tetejéről pedig szerdán esett le egy napszámos, ki nehéz sebet kapott s most szintén a kórházban gyógyítják. — **Fabó András** a magyar irodalom szerény, de fáradsáttal munkása meghalt Agardon f. hó 18-án. Béke poraira!

Nemzeti színház. Szombat, március 21. „A zsidónő.“ Opera 5 fölvonásban.

A Szt. István-társulat közgyűlése.

A szt. István-társulat ma tartott évi közgyűlésén a herceg primás hosszabb beszédet tartott, melyből a következőket vesszük át:

A történet lapjai bizonyítják, hogy tagjai vagyunk azon egyháznak, mely, mikor Európát a keresztény műveltség pályájára vezette, azt egyszersmind a haladás ösvényére terelte, nemzetünket pedig a keresztény nagy családba beolvasztva, nehogy a humok és avarok sorsára jussunk, megőrizte; nemzeti fiúnlte fölött virrasztva, az alkotmány alapjait fejlesztette és szülő oka volt, hogy magyar fajúknak nemcsak fönnmaradt, hanem Európa többi népének a szabadság és keresztény műveltség megmentésében védbástyaül szolgálhatott.

Málatlannak lenni nem erény; a történet lapjait tépdelni: nem tudomány; a létalapokat félrelökni: nem haladás. Azon kincset, mely annyi viszontagság és ellentétes irányú törekvések közepette a hon polgárainak nagy többségét ma is a legszívósabban összetartja, a cosmopolitikus elmállástól, a communeszerű fölözslástól a leghatározottabban óvni, fönn tartani és e kincset unokáinknak hagyományozni: ez irodalmi törekvésünk.

Az egyháznak örök elve, így folytatja a szóló, jó híveket, jó allatvalókat nevelni; ha ezt elérte: a jó polgár s az államrend azonnal és önmagától meglesz. Mások Plátót követik. Előbb egy államrendet papírra tesznek, ezt államnak nevezik, s hozzá illő polgárokat később keresnek, gyakran erőszakkal idomítanak, minek azután zavar, fölözslés, sülödés a vége.

A Szt. István-társulat irodalmi téren működik, melyen egy nagy harc vivatik, melyen az ellentétes eszmearamlatok összecsapnak, s melyen a nagy kérdés: a keresztény műveltség, a keresztény állami és társadalmi tend maradjon-e föl, avagy kétezer évvel essék vissza az emberiség — eldöntetik. Ma már e harc végleges mozzanataihoz látszik közeledni, mert elmosódva a közbeneső árnyalatok, ma már csak a keresztény hit és a hitetlenség, a keresztény, vagy az istennélküli államrend állanak egymással szemben.

A kath. egyház, mondja továbbá a hercegprimás, mely a pogány klasszikusokat az emberiségnek megmen-

tette, mely egykor a tudományos egyetemeket létrehozta, mely az egyes nemzetek fiait közt nemzeti classicus írókat nevelt, bebizonyítván ez által, hogy egyetemessége mellett egyes nemzetek érdekeit háttérbe szorítani sem szándéka, sem kedve, mely a szépművészetet egész az utánozhatlanság fokáig emelte: nem lehet a valódi fölvilágosodottságnak, műveltségnek, haladásnak ellensége.

Az emberek változnak; változnak elveiken, nézeteiken, törekvéseiken; de nem az egyház, mely mindig híveket, hit allatvalókat nevel, akik a polgári rend ellen csak akkor lázadhatnak föl, miután megtanítottak föllázadni édes anyjok, az egyház ellen.

Azt követelnék némelyek, szűnjék meg az egyház az lenni, ami volt; s legyen, ami eddig nem volt. Eddig volt isteni, legyen ezután emberi, eddig volt egyetemes, legyen ezután nemzeti, legyen tört kereszténység; azonban az egyház marad úgy, amiként, hogy aranyaszájú szt. Jánossal szóljak, a megváltó fölhasított oldalából, átdöfött szívéből született.

Isteni eredetűre nézve változatlan, tanításának, szervezetének lényegére nézve saját körében tanítva szüntelen, de soha nem tanítatva; vezetve, de soha nem vezetette; a kinyilatkoztatott isteni igazság fényével a népek élén előrehaladva, azok után soha nem sántikálva. Az egyház lényegéből egy pontot is föladni annyi, mint tőle elpártolni.

A keresztény hitet, a keresztény életrendet csak elfogadni lehet; azt teremteni, újból szervezni nem lehet. A beszéd végén köszönetét fejezte ki az elnökölő grófoknak buzgalomukért.

Ezután Tarkányi fölolvastva Bartakovics fölötti emlékbeszédét, s a társulati jelentések előterjesztvén, Lonkay Antal azon indítványának elfogadása után, hogy a pápához a társulat nevében hódolati fölterjesztés intézkedjék, (melynek szerkesztését a hgrprimás vállalta el), a közgyűlés elszólt.

Törvényszéki csarnok.

Budapest, március 20.

Életbiztonság elleni vétség. Az uppesti szeszfinomító gyárban 1871. augusztus 18-án egy főző katlan szétrepedt, és Moskovics Bernát gépezetűt a nyert sértések következtében rögtön meghalt. Az életbiztonság elleni vétség vádja alatt ma: Waldmann Henrik a nevezett gyár művezetője állott. Waldmann azzal védi magát, hogy ő Linzen Károly gyár igazgatójának kijelenté, hogy a gép hiányos, de miután Kammermayer és Iffer műterék azt mondták, hogy a gép jó, és hogy csak vigyáznai kell vele, tovább dolgoztattak a géppel. Waldmann maga betanította Moskovicz gépezetűt, és éjjel ő nála maradt. A szerencsétlenség tehát csak Moskovicz vigyázatlansága folytán következett be. Vádlottra nézve terhelő Siebez, fűtőnek vállomása, ki azt mondja, hogy Waldmann akkor az alfőzők számát leszállította. A kir. ügyészség ezen körülményre fekteti főleg vádindítványát Moskovitz elaggott atyja kártérítést követel.

Füzesséry védbeszéde után a kir. pesti fenytő törvényszék vádlottat ténny állás hiányából menté föl. A kir. ügyészség és a Moskovitz atyjának képviselője ezen ítélet ellen felebbezték.

Táviratok.

Páris, március 20. Az újból megjelent „Univers“ a pápának válaszáat közli Veullot levelére, melyben azon körülményt hangsúlyozza, hogy az egyház legelkeserítetebb elleni mily gyorsan haladnak a romlás és igazságtalanság útján. A „Monde“ hoz is átiratot intézett a pápa.

Páris, március 19. Mac Mahon Brogliehez intézett levelében teljesen osztja azon nézeteket, melyeket ez beszédeben kifejtett, s azon nézetét fejezi ki, hogy a septennatus minden más magyararúta helytelen.

Haga, március 19. Hivatalos sürgöny szerint Sumatra partjain hat kikötő város alávetette magát a hollandi fölhatóságnak.

London, március 19. A „Times“ szerint Sadig basa a jövő héten Londonba érkezik, hogy azon financiai reformokat, melyek által a török pénzügyek szilárd lábra állíthatnak, létesítse.

— **Éjjel érkeztek.** —

Berlin, március 20. A hadügyi bizottság második olvasásában elvetette a katonai-törvény I. cikkét, ugy szintén az indítványt, mely a békelétszámot 384,000-ben kívánja megállapíttatni. A többi részletek az első határozat értelmében fogadtattak el. A hadügyminiszter a törvényjavaslatot a békelétszám megállapítása nélkül el nem fogadhatja. — A kormány a megszorult magánvaspályákat állami támogatásban akarja részesíteni.

Szent Pétervár, március 20. A hivatalos lap közli Nowikoff követté való előléptetését.

London, március 20. Mindkét ház elfogadta a javasolt föliratot. Az alsóházban kifejtette kormányzati politikáját, kijelentvén, hogy nincs szándékában a jelenlegi kormánynak nehézségeket gördíteni útjába. — A „Daily News“ úgy értesül, hogy a kormány legközelebb szabad lábra helyezend a fogságban levő fénieket. — A „Times“ jelenti: Sadig basa az 1873. évi török kölcsönben érdekelt felekkel kielégítő egyezsége jutott.

Közzgazdaság.

Budapest, március 20.

A magyar 153 millió kölcsön második feléről azt írják a bécsi lapok, hogy a consortium nem egészen elutasítólag nyilatkozott a magyar kormány megkeresésére folytán; mindenesetre megígérvén támogatását. Annak, hogy a magyar kormány már most reá szorult e kölcsön második felére, okául azt adják, hogy azon husz milliónyi keleti vasuti elsőbbségi kötvény, mely hat hónapra zálogosított el, előreláthatólag nem lesz eladható ezen idő alatt s emélfölött a magyar kormány kényszerítve lesz júliusban megvenni, illetőleg kiváltani azt. Természetesen erre nincs jelenleg pénz.

Az egyesült magyar gőzhajózási társaság liquidáló bizottsága és az osztrák társulat közötti alkudozások folyamában az „U. L.“ értesülése szerint, azon nem lényegtelen különbözet merült föl, hogy az osztrák társulat által megajánlott vételárból a magyar társulat passivái teljesen nem fedezhetők, hanem még körülbelül 1% fedezetlen marad. E miatt új alkudozások váltak szükségessé és a francobank igazgatója, Kohen J. J. ur e czélból tegnapelőtt Bécsbe utazott. Ha a tárgyalások eredményre vezetnek, e szerződés minden esetre itt Budapestben fog aláírni. Az osztrák társulat egyebiránt, ugy látszik, biztosítottnak tekintti az alkut, mert a magyar társulat osztályhajóit már jókarba kezdi helyezni és ellátja azokat ezime kezdőbetűvel, D. D. F. G. természetesen azon föltétel mellett, hogy nem sikerülés esetén mindent előbbi állapotába helyezzen vissza.

A pest-terezvárosi iparbank mai közgyűlésén az igazgatótanács üzletjelentése, a mely szerint a 3090 frt 85 krra rugó tiszta nyeresémeny az új számlára átiratlik, minden vita nélkül hagyatott helyben és fogadtatott el.

A budapesti összes vasuti és hajói forgalom a lefolyt hó négy hetében 2,200,000 vammázsát tett, az 1873. év megfelelő szakában pedig 2,320,000-et, mely 1873-ki többlet leginkább az ezen év február havában már teljes folyamatban levő hajózásnak tulajdonítható, míg ez a f. évben február havának csupán utolsó hetében indult meg. A f. év nyolcz hetében 4,675,000 vammázsára rug az összes forgalom, 1873-ban pedig ugyanezen időben 4,506,000-re, mi — daczára a februári csökkenésnek — ez évre még mindig 169 ezernyi többletet eredményez. Gabbaneműekben e hóban 265 ezer vammázsát hozatott be, tehát 43 ezerrel több, mint tavaly. — A múlt két hó nyolcz hetében összesen 660,000 vammázsát hozatott be, 1873-ban pedig 470,000, a f. év többlete tehát 120,000 vammázsát tesz. A jelentékenyebb bevétel azonban nem a nagyobb kereskedelmi forgalomban találja okát, hanem a malmok nagyobb mérvű működésében. A Budapestre elszállított gabona a lefolyt két hónapban csak 8200 vammázsát.

A községeknek tűz-kár ellen való biztosítása tárgyában a „Temesi Lapok“ többekközt következőleg nyilatkozik: Részünkről még azt sem helyeseljük, ha a község takarékpénztárralag kezelte a tagjai által évenként befizetett biztosítási díjakat; mert jöllehet csak tűz-kár elmaradása esetében nőhetnek, tetemes tökéklé egy nagy tűzvész után kárfedezésre fordíttatnak és a község ismét előlrol kezdheti a biztosítási tőke gyűjtését. Örömmel nézünk ugyan az önálló törekvést e téren községekinknél; mert az önségely fontosságának belátásáról tanuskodik és előbb utóbb a legjobb rendszerhez fog vezetni; azonban ezlszerinek völtük az eddigelé leggyakorlatiabbnak bebizonyult rendszert itt előadni s legjobb tudunkkal és lelkiismeretünkkel minél több helyen lendő követésre ajánlani.

A temesvári keményítő gyár árverezés alá került. Az első temesvári takarékpénztár vette meg 106,000 frton, a mi nem egészen fele a becstű árnak, mely 203,707 forint volt. Ez az eset nem példátlan. A budapesti királyalmom is így került a francobank birtokába-példátlan azonban e mellett a közöny, mely szerint a részvényesek hagyják így egyszerű módon a valóságos becsérték 50%-ával kiszurni a szemüket. Pedig a mérlegben bizonynyal még a valóságos becsárnál is magasabban szerepeltek a társulat aktívát.

A máter rendszerről dr. Matlekovics Sándor ur az iparos körben fölolvastat tartott. Lukácsy Sándor ur pedig a fa és gyümölcs termesztésről fog fölolvastásokat tartani.

A kalocsai takarékpénztár 1873. évi zárszámadásából. Alapítóke 30,000 frt, kamata 1800, tartaléktőke 2845, ez évi jövedelem 11,003 frt, betétek 318,789, pénztári maradvány 6436, kölcsönök 9444, előlegek 5896, váltók 299560 frt, összes forgalom 1,852,550 frt.

A bécs-novii vasutra vonatkozólag azt írja a „Presse“, hogy báró Schwarz visszalépett az engedélykérésről, s most új konsortium van keletkezésben, amelynek állítólag több erélye volna a vállalat létesítésére, a magyar kormány beleegyezését is remélvén. Még csak az volna hátra, hogy a magyar kormány ily öngyilkosságot kövessen el az ország közzgazdasági érdekein. Báró Schwarz ur bizton alhatik a felöl; sok viz lefolyhatik a Dunán, míg a bécs-novii vasutat komolyan szóba lehetne hozni nálunk, — ha neha munusnak a budapest-zimoznyi vonal gyors kiépítésének érdekében.

Az osztrák n. bank heti kimutatása szerint a bankjegyforgalom március 11-ke óta ismét 5,120,880 forinttal megeskökkent, és március 18-án 316,712,350 frtot tett. Födözött: érczalap 145,447,603 frt 60 kr (+178,000 frt), érczen fizetendő váltók 4,421,093 frt 25 kr (+71,838 frt 7 kr), államjegyek 1,729,573 frt (+75,716 frt), leszámitolás 147,475,235 frt 72 kr (—2,816,834 frt 56 kr), kölcsönök 41,162,700 frt (—758,200 frt), beváltott földterherment. kötvények 23,611 frt 43 kr (+11,667 frt 90 kr), beváltott záloglevelek 5,624,933 frt 33 kr (—93 ezer 500 frt), összesen 345,874,750 frt 33 kr.

Piaczi árak a fővárosban. A vásári felügyelőség följegyzései szerint a legközelebb mult hetivásáron a főbb élelmiczikkék árai ezek voltak: rozskenyér fontja 12 kr, marhahus 30—32 kr, sertésus fontja 38 kr, bárány 1/4 80 kr, malacz dbja 1 frt 30 kr, 1.60 kr, réce p. 1.60, pulyka p. 5 frt 80 kr, disznózsír fontja 46 kr, marhazsír 68 kr, vaj 55 kr, tojás darabja 3 kr, tej itezje 10 kr, tejtöl 40 kkr, vörös hagyma fontja 8 kr, savanyu káposzta fontja 6 kr, Tűzelőszerek ára: bikkfa üle 16 frt 50 kr, tölgyfa 18. —, szilfa 17 ft 50.

A budapest gabna- és értéktőz-dáról. Március 20. Gabnában nevezeteseb kötés nem jött létre. A tőzsde hangulata lanyhábbra fordult, a forgalom igen csekély volt. Jegyzéseink a következők: m. díjsorsjegyek 78, magyar hitel 151.50, földhitel. 60.50—60.25, franco 56.50—55.55, anglo 34.50, munic. 31.50, m. bizt. 985, Pannonia viszontbizt. 385, pesti közuti 343, takarékl. és hitel 52.50, osztrák hitel 228.40—228.68 közt csatlakozva. Valuták alig változtak, 20-frankos arany 8.91, cs. arany 5.26, tallér 1.66 1/4.

Felelős szerkesztő: Huzár Imre.

